

Magdalena FUHRMANN
Uniwersytet Warszawski
Wydział Geografii i Studiów Regionalnych
e-mail: mfuhrmann@uw.edu.pl
ORCID: 0000-0002-7015-6356

TENIS ZIEMNY W PRZESTRZENI WARSZAWY

Tennis in the space of Warsaw

Zarys treści: Tenis ziemny to jedna z dyscyplin sportowych, którą uznaje się za aktywność elitarną. Rozwój przestrzeni rekreacyjnych Warszawy doprowadził do upowszechnienia tej dyscypliny, do zmiany jej wizerunku i zwiększenia dostępności. Celem artykułu jest ukazanie rozwoju tenisa ziemnego w Warszawie. W artykule wykorzystano dane statystyczne Urzędu Statystycznego w Warszawie oraz dane dotyczące organizacji turniejów tenisowych w mieście.

Abstract: Tennis is one of the sports that is considered as an elite activity. The development of Warsaw's recreational spaces has led to the popularization of this discipline, to a change in its image and increased accessibility. The aim of the article is to show the development of tennis in Warsaw. The article uses statistical data from the Statistical Office in Warsaw and data concerning the organization of tennis tournaments in the city.

Słowa kluczowe: aktywność fizyczna, sport, tenis ziemny, przestrzeń rekreacyjna

Key words: physical activity, sport, tennis, recreational space

Nie sposób pominąć znaczenia tenisa dla kształtowania osobowości i zainteresowań, cech charakteru i postaw. Dobrych tenisistów cechuje odporność psychiczna, śmiałość w podejmowaniu decyzji, samodzielność, pewność siebie, chęć dominowania i pracowitość. Tenis rozwija umiejętności koncentracji uwagi, zdolność dokładnego i szybkiego spostrzegania oraz logicznego myślenia.

[Dracz, Chojnacki 1982, s. 5]

WPROWADZENIE

Kultura fizyczna to pojęcie obejmujące wychowanie fizyczne, rekreację fizyczną, sport oraz rehabilitację ruchową (Wolańska 1971). Podział ten wiąże się nie tylko z cyklem życia człowieka, ale także z rolą, jaką pełni ruch w jego życiu. Wychowanie fizyczne to ogół zajęć przeznaczonych dla dzieci i młodzieży szkolnej, poprzez które najmłodsza część społeczeństwa zostaje

Wpłynęło: 13.01.2020

Zaakceptowano: 08.04.2020

Zalecany sposób cytowania / Cite as: Fuhrmann M., 2020, Tenis ziemny w przestrzeni Warszawy, *Prace i Studia Geograficzne*, 65.3, Wydział Geografii i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa, 83–92.

przygotowana do podejmowania rekreacji ruchowej w dorosłym życiu. Rekreacja ruchowa to aktywność fizyczna podejmowana w czasie wolnym przez osoby dorosłe. Poprzez sport rozumie się zawodową aktywność fizyczną, która – w przeciwieństwie do rekreacji ruchowej – stanowić może źródło dochodu. W niniejszym artykule przedstawiono na przykładzie **tenisa** możliwości podejmowania rekreacyjnej (rekreacja fizyczna) i sportowej aktywności fizycznej (sport) w Warszawie.

Aktywność fizyczna jest jednym ze sposobów utrzymania zdrowia. Zdrowie można w tym przypadku rozumieć jako dobrostan fizyczny i psychiczny. Dlatego aktywność fizyczna jest nie tylko środkiem zapobiegania wielu chorobom, w tym cywilizacyjnym, ale również wpływa na codzienne funkcjonowanie człowieka, ogranicza negatywne skutki stresu, poprawia samopoczucie¹.

Wolnoczasowa aktywność fizyczna może odbywać się praktycznie w każdej przestrzeni. Miejsce podejmowania aktywności fizycznej to przestrzeń rekreacji, niekiedy dzielona według dwóch kryteriów – odpłatności korzystania z niej oraz podmiotu zarządzającego (podmiot publiczny i/lub prywatny) (ryc. 1).

	NIEODPŁATNE	ODPŁATNE
PUBLICZNE	siłownie plenerowe boiska otwarte drogi rowerowe	obiekty OSiR
PRYWATNE	infrastruktura osiedlowa mieszkanie	kluby fitness baseny boiska, korty

Ryc. 1. Rodzaje przestrzeni rekreacyjnej w mieście

Fig. 1. Types of recreational space in a city

Źródło: opracowanie własne / Source: author's own study.

Przestrzeń rekreacyjna wykorzystywana do gry w tenisa jest przestrzenią komercyjną, którą zarządzać mogą podmioty publiczne (władze dzielnicy, miasta, gminy) lub podmioty prywatne. W obu przypadkach gra w tenisa jest odpłatna. Analizując przestrzeń rekreacyjną pod kątem gry w tenisa ziemnego, należy pamiętać, iż ten rodzaj aktywności wymaga określonego zagospodarowania przestrzennego (kort) oraz sprzętu (własnego albo wypożyczonego). Jest to także aktywność, która może być podejmowana przez cały rok w przypadku kortów krytych, lub tylko sezonowo – w przypadku kortów otwartych.

HISTORIA TENISA

Korzenie tenisa, jak i wielu innych dyscyplin sportu, sięgają starożytności. Galen z Pergamonu, żyjący pomiędzy 130 a 200 r. n.e., traktował grę – dzisiaj rozumianą jako tenis – niczym lekarstwo

¹ Centers for Disease Control and Prevention – Physical activity and health: The benefits of physical activity 2011; Hagger 2012; Hawker 2012; Kilpatrick, Hebert, Bartholomew 2003; Yu 2007.

na otyłość (Lacoste 1934). Ówczesnie piłkę odbijano samą dłonią lub dłonią owiniętą skórą (Królak 1989). Podobna do tenisa gra (z franc. *jeu de paume*, czyli gra dłonią) pojawiła się na dworach w XIII wieku we Francji i w XIV wieku w Anglii. Sama nazwa „tenis” pochodzi od francuskiego *tenez*, co oznacza „trzymaj”, które było hasłem wysyłanym przeciwnikowi po podaniu (Dracz, Chojnacki 1982). Warto zwrócić uwagę, że już w tamtym okresie gra miała miejsce zarówno na obiektach otwartych (z franc. *jeu de lounge paume*, czyli długą dłonią), jak i krytych (z franc. *jeu de courte paume*, czyli krótką dłonią) (Królak 1989).

Zasady gry współczesnego tenisa opracował w 1873 r., a w 1874 opatentował W. Clapton Wingfield. Początkowo gra miała nazwę *sphairistike* (sposób zagrywania piłki), a potem *lawn-tenis* (tenis na korcie trawiastym). Tę drugą nazwę wprowadzono po modyfikacji zasad autorstwa J. Marshalla. W broszurze pod tytułem *The game of Sphairistike or Lawn-Tennis* W. Clapton Wingfield opisał grę, w której wykorzystywano niewielką kauczukową piłkę, a pole gry stanowiło trawiasty, podzielony siatką **kort**. Zaproponowany przez Wingfielda kort miał kształt odmienny od dzisiejszego – tworzyły go dwa przystające trapezy, połączone ze sobą krótszymi podstawami (linia siatki). Długość kortu wynosiła 18,288 m, a szerokość – 6,40 m w linii siatki i 9,144 m w linii końcowej. Równolegle nad nową grą pracowali T.H. Gem i J. Perrera, którzy wraz z A.W. Tomkinsem i F.H. Haynesem już w 1872 r. założyli **klub tenisowy** Leamington Club (później Lawn Tennis Club). Według pewnych źródeł to T.H. Gem był twórcą przepisów gry, początkowo znanej jako *lawn rackets*, a potem *lawn tennis* (Królak 1989). Ze względu na duże zainteresowanie grą w tenisa zarówno królów francuskich (m.in. Ludwika XIII), jak i angielskich (m.in. Henryka VIII), tenis szybko nazwano „grą królów” lub „grą królewską” (Królak 1989). Pierwszy **turniej tenisowy** odbył się w londyńskim Wimbledonie w 1877 r. – i od tego czasu turniej odbywa się każdego roku².

Historia polskiego tenisa jest znacznie krótsza (tabela 1). Polski Związek Tenisowy został założony w 1921 r., w tym samym roku w Krakowie odbyły się pierwsze w historii mistrzostwa Polski (Dracz, Chojnacki 1982). Jednak początek tenisa w Polsce nie miał *stricte* charakteru sportowego, a polscy tenisisci nie odnosili praktycznie żadnych sukcesów na arenie międzynarodowej.

Tabela 1. Zestawienie międzynarodowych drużynowych systemów rozgrywek według A. Królaka
Table 1. List of international team games by A. Królak

Rozgrywki <i>Games</i>	Inauguracja <i>Inauguration</i>	Przystąpienie Polski <i>Accession of Poland</i>
Puchar Davisa (mężczyźni)	1900	1925
Puchar Króla (mężczyźni)	1936	1958
Puchar Galeo (mężczyźni)	1950	1958
Puchar Valerio (juniorzy do 18 lat)	1970	1973
Puchar Beckera (młodzicy do 16 lat)	1972	1975
Puchar Federacji (kobiety)	1963	1968
Puchar Soisbault (kobiety do 20 lat)	1965	1968
Puchar Zofii (juniorzy)	1972	-
Puchar Szwajcarii (kobiety)	1977	-

Źródło / Source: Dracz, Chojnacki (1982).

Tenis w Polsce szybko zdobył wielu zwolenników, czego przejawem była nie tylko rosnąca liczba zawodów sportowych (tabela 1) i sportowców, ale także traktowanie tenisa jako aktywności rekreacyjnej. Zmieniło się też jego postrzeganie. Początkowo traktowany był jako sport, aktywność dla elit,

² W latach 1915–1918 i 1940–1945, czyli podczas I i II wojny światowej, te najstarsze na świecie zawody w tenisie ziemnym nie odbyły się (zob. <https://www.historic-uk.com/CultureUK/The-History-of-the-Wimbledon-Tennis-Championships/> – data dostępu: 3.04.2020). W 2020 r. – pierwszy raz po 1945 r. – turniej wimbledoński został odwołany ze względu na pandemię COVID-19 (zob. <https://www.bbc.com/sport/tennis/52104196> – data dostępu: 3.04.2020) [przyp. red.].

wyższych klas społecznych. Ten wizerunek zmienił się – również w Polsce – o czym świadczą m.in. słowa M. Pryzmont z Okęcie Tennis Club:

(...) w tenisa gra głównie klasa średnia i wyższa. Uprawiają ją osoby, które lubią aktywnie spędzać czas wolny. Pasjonaci tenisa często też jeżdżą na narty i podróżują po świecie. Zauważamy jednocześnie, że tenis staje się coraz mniej snobistyczny. Wcześniej grali w niego ludzie podobni co w golfu. Teraz ta dyscyplina stała się bardziej powszechna, m.in. dzięki sukcesom, jakie odnosi Agnieszka Radwańska. W popularyzacji tego sportu pomaga też ogólnoeuropejski program „Tenis 10”. Treningi, przynajmniej początkowo, nie są takie drogie. Dotowany jest sprzęt dla dzieci i klubów, które prowadzą zajęcia (za: www.pap.pl – data dostępu: 30.12.2019).

WARSZAWA JAKO MIEJSCE ORGANIZACJI MISTRZOSTW TENISOWYCH

W latach 1925–2006 w Warszawie zorganizowano 36 rozgrywek ogólnopolskich i międzynarodowych dla dorosłych: Mistrzostwa Polski kobiet i mężczyzn, Halowe Mistrzostwa Polski kobiet i mężczyzn oraz Międzynarodowe Mistrzostwa Polski kobiet i mężczyzn (tabela 2). Turnieje rozgrywano łącznie na 7 obiektach: w Lawn Tennis Klub, na Legii (fotografie 1 i 2), w AWF, na Gwardii, ASG Rembertów, na Warszawiance (fotografie 3 i 4) oraz Hali Mera (tabela 3). Po 2006 roku nie odbyły się w stolicy już żadne zawody rangi mistrzowskiej.

Tabela 2. Turnieje tenisowe rozgrywane w Warszawie w latach 1925–2006
Table 2. Tennis tournaments in Warsaw in 1925–2006

Rok <i>Year</i>	Rodzaj zawodów <i>Type of tournament</i>	Obiekt <i>Location</i>
1925	Mistrzostwa Polski kobiet i mężczyzn	Lawn Tennis Klub
1930	Mistrzostwa Polski kobiet i mężczyzn	Lawn Tennis Klub
1931	Międzynarodowe Mistrzostwa Polski kobiet i mężczyzn	Legia
1932	Międzynarodowe Mistrzostwa Polski kobiet i mężczyzn	Legia
1933	Międzynarodowe Mistrzostwa Polski kobiet i mężczyzn	Legia
1934	Międzynarodowe Mistrzostwa Polski kobiet i mężczyzn	Legia
1935	Międzynarodowe Mistrzostwa Polski kobiet i mężczyzn	Legia
1935	Mistrzostwa Polski kobiet i mężczyzn	Lawn Tennis Klub
1951	Halowe Mistrzostwa Polski kobiet i mężczyzn	AWF
1954	Halowe Mistrzostwa Polski kobiet i mężczyzn	Gwardia
1960	Mistrzostwa Polski kobiet i mężczyzn	Legia
1971	Mistrzostwa Polski kobiet i mężczyzn	Legia
1971	Halowe Mistrzostwa Polski kobiet i mężczyzn	ASG Rembertów
1976	Mistrzostwa Polski kobiet i mężczyzn	Legia
1981	Mistrzostwa Polski kobiet i mężczyzn	Legia
1982	Halowe Mistrzostwa Polski kobiet i mężczyzn	Hala Mera
1983	Halowe Mistrzostwa Polski kobiet i mężczyzn	Hala Mera
1984	Halowe Mistrzostwa Polski kobiet i mężczyzn	Hala Mera
1985	Halowe Mistrzostwa Polski kobiet i mężczyzn	Hala Mera
1986	Halowe Mistrzostwa Polski kobiet i mężczyzn	Hala Mera
1988	Halowe Mistrzostwa Polski kobiet i mężczyzn	Hala Mera
1989	Halowe Mistrzostwa Polski kobiet i mężczyzn	Hala Mera
1990	Halowe Mistrzostwa Polski kobiet i mężczyzn	Hala Mera
1991	Halowe Mistrzostwa Polski kobiet i mężczyzn	Hala Mera

1992	Halowe Mistrzostwa Polski kobiet i mężczyzn	Hala Mera
1993	Halowe Mistrzostwa Polski kobiet i mężczyzn	Hala Mera
1994	Halowe Mistrzostwa Polski kobiet i mężczyzn	Hala Mera
1995	Halowe Mistrzostwa Polski kobiet i mężczyzn	Hala Mera
1996	Halowe Mistrzostwa Polski kobiet i mężczyzn	Hala Mera
1997	Halowe Mistrzostwa Polski kobiet i mężczyzn	Hala Mera
1999	Halowe Mistrzostwa Polski kobiet i mężczyzn	Hala Mera
2000	Halowe Mistrzostwa Polski kobiet i mężczyzn	Hala Mera
2001	Mistrzostwa Polski kobiet i mężczyzn	Warszawianka
2001	Halowe Mistrzostwa Polski kobiet i mężczyzn	Hala Mera
2005	Halowe Mistrzostwa Polski kobiet i mężczyzn	Hala Mera
2006	Halowe Mistrzostwa Polski kobiet i mężczyzn	Hala Mera

Źródło / Source: Polski Związek Tenisowy.

Największe znaczenie dla organizacji rozgrywek tenisowych w Warszawie miała i ma Hala Mera (Ochota), wśród pozostałych obiektów większe znaczenie miały korty Legii Warszawa oraz Lawn Tennis Klubu na Agrykoli. Obecnie funkcjonuje tylko ten pierwszy obiekt.

Tabela 3. Obiekty, w których organizowane były mistrzostwa tenisowe w Warszawie w latach 1925–2006
Table 3. Facilities where the Warsaw Tennis Championship was organized in the years 1925–2006

Obiekt <i>Location</i>	Liczba rozegranych mistrzostw <i>Number of tournaments</i>
Hala Mera (korty kryte)	20
Legia	9
Lawn Tennis Klub	3
AWF	1
Warszawianka	1
ASG Rembertów	1
Gwardia	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PZT.
 Source: author's own elaboration based on the PZT data.

Fot. 1. Korty Legia Warszawa w 1930 r.
Photo 1. Courts Legia Warszawa in 1930

Fot. 2. Korty Legia Warszawa w 1933 r.
Photo 2. Courts Legia Warszawa in 1933

Źródło: Narodowe Archiwum Cyfrowe / Source: (Polish) National Digital Archives –
 www.nac.gov.pl (data dostępu / access: 30.12.2019).

Fot. 3. Korty Warszawianki w 1966 r.
Photo 3. Warszawianka courts in 1966

Fot. 4. Korty Warszawianki w 1966 r.
Photo 4. Warszawiaka courts in 1966

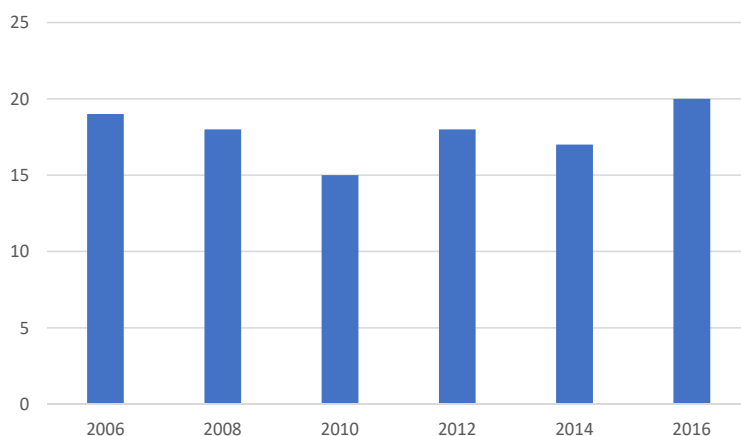
Źródło: Narodowe Archiwum Cyfrowe / Source: (Polish) National Digital Archives – www.nac.gov.pl (data dostępu / access: 30.12.2019).

Największe znaczenie warszawskie obiekty miały w organizacji Halowych Mistrzostw Polski kobiet i mężczyzn. W stolicy zorganizowano 23 z 69 imprez, czyli jedną trzecią wszystkich takich mistrzostw w Polsce. W przypadku Międzynarodowych Mistrzostw Polski, które odbywały się w latach 1931–1985, w Warszawie przeprowadzono 5 z 40 turniejów (12,5%). Najbardziej Warszawa pojawiała się jako organizator Mistrzostw Polski – tylko 8 z 93 turniejów (8,6%).

WSPÓŁCZESNE OBIEKTY I SEKCJE TENISOWE W WARSZAWIE

Według danych Urzędu Miasta st. Warszawy i Urzędu Statystycznego w Warszawie w stolicy w 2016 r. funkcjonowało 116 kortów tenisowych. Są to obiekty dostępne dla każdego (nie tylko dla sportowców), a korzystanie z nich jest odpłatne.

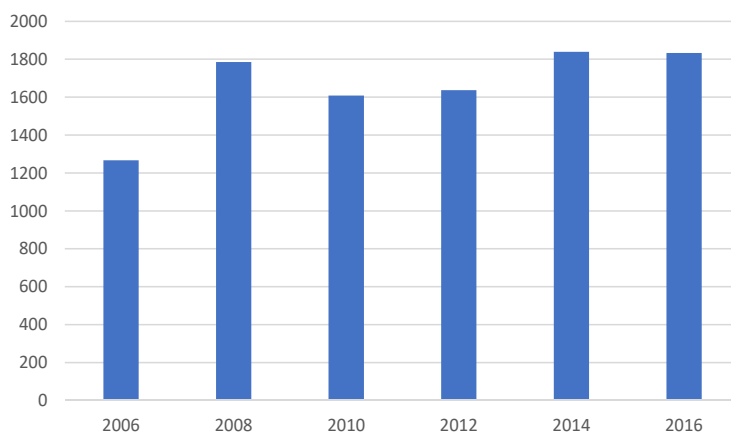
W 2016 r. na terenie Warszawy funkcjonowało 20 sekcji tenisowych, czyli o jedną więcej aniżeli w 2006 r. (ryc. 2). Jednak w okresie 2006–2016 liczba sekcji tenisowych w Warszawie zmieniała się. W 2010 r. zaobserwowano zmniejszenie się liczby sekcji do 15. W następnych latach liczba sekcji zwiększyła się do 18 (2012–2013), a w latach 2014–2015 zmniejszyła do 17.

Ryc. 2. Liczba sekcji tenisowych w Warszawie w latach 2006–2016

Fig. 2. Tennis sections in Warsaw in 2006–2016

Źródło: Urząd Statystyczny w Warszawie / Source: Statistical Office in Warsaw.

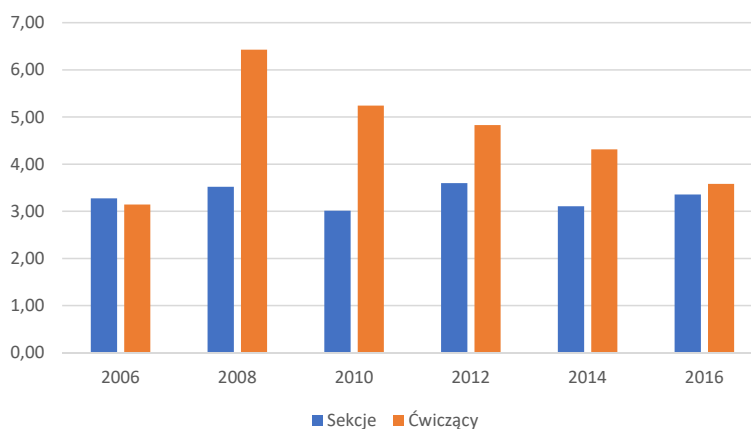
Ryc. 3. Liczba ćwiczących w sekcjach tenisowych w Warszawie w latach 2006–2016

Fig. 3. Tennis players in sections in Warsaw in 2006–2016

Źródło: Urząd Statystyczny w Warszawie / Source: Statistical Office in Warsaw.

Liczba osób ćwiczących w sekcjach tenisowych w Warszawie również zmieniała się w latach 2006–2016, z wartości 1267 osób w 2006 r. do 1833 osób w 2016 r. (wzrost o 44,7%). Do 2008 r. liczba ćwiczących zwiększyła się do 1785 osób, jednak później zmniejszyła się do 1608 w 2010 r. i 1637 osób w 2012 r.

Zmiana liczby sekcji, a przede wszystkim liczby ćwiczących w tych sekcjach jest związana z sukcesami jednej z reprezentantek Polski w tenisie – Agnieszki Radwańskiej, której największe i najbardziej głośne sukcesy przypadają na lata 2012 i 2015.

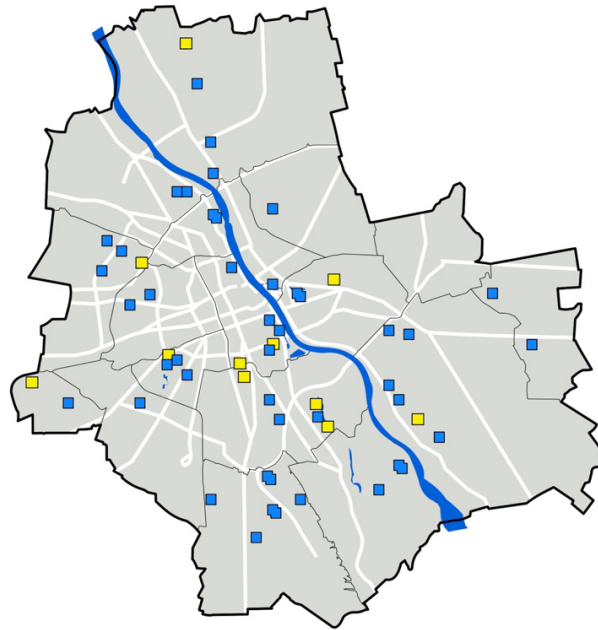

Ryc. 4. Udział (%) sekcji tenisowych i ćwiczących w sekcjach tenisowych we wszystkich sekcjach w Warszawie w latach 2006–2016

Fig. 4. Percentage of tennis sections and players in sections in Warsaw in 2006–2016

Źródło: Urząd Statystyczny w Warszawie / Source: Statistical Office in Warsaw.

Powyżej opisanym zmianom towarzyszyły również zmiany w udziale sekcji tenisowych i osób ćwiczących w tych sekcjach we wszystkich sekcjach sportowych w Warszawie. Zmiany te mają jednak odmienny charakter. Przede wszystkim udział sekcji tenisowych podlegał pewnym wahaniom w okresie 2006–2016, ale były one nieznaczne, a udział ten oscylował w przedziale 3,0–3,6%. Natomiast udział ćwiczących w sekcjach tenisowych wśród wszystkich ćwiczących w Warszawie od 2008 r. systematycznie zmniejsza się, co ma związek z wzrastającą liczbą ćwiczących w innych sekcjach niż tenis i ich rosnącą rolą. W okresie 2006–2016 liczba wszystkich sekcji sportowych w Warszawie zwiększyła się o ok. 2,4%, natomiast liczba ćwiczących – aż o 84,5% (*Bank Danych Lokalnych* – bdl.stat.gov.pl).

Ryc. 5. Lokalizacja kortów tenisowych całorocznych (niebieski) i sezonowych (żółty) w Warszawie

Fig. 5. Localization of all-year (blue) and seasonal (yellow) tennis courts in Warsaw

Źródło: opracowanie własne / Source: author's own elaboration.

Tabela 4. Demograficzny iloraz lokalizacji dla kortów tenisowych w Warszawie w 2016 r.

Table 4. Demographic location quotient for tennis courts in Warsaw in 2016

Dzielnica <i>District</i>	Udział % w liczbie kortów w Warszawie <i>Percentage of tennis courts in Warsaw</i>	Udział % w liczbie ludności w Warszawie <i>Percentage of population in Warsaw</i>	Demograficzny iloraz lokalizacji <i>Demographic location quotient</i>
Bemowo	4,31	6,83	0,63
Białołęka	5,17	6,47	0,80
Bielany	13,79	7,56	1,82
Mokotów	3,45	12,50	0,28
Ochota	8,62	4,82	1,79
Praga Południe	4,31	10,22	0,42
Praga Północ	1,72	3,81	0,45
Rembertów	0,00	1,37	0,00
Śródmieście	19,83	6,83	2,90
Targówek	0,00	7,08	0,00
Ursus	2,59	3,28	0,79
Ursynów	8,62	8,55	1,01
Wawer	12,07	4,24	2,85
Wesoła	6,90	1,40	4,92
Wilanów	0,00	1,88	0,00
Włochy	6,90	2,34	2,94
Wola	0,00	7,94	0,00
Żoliborz	1,72	2,87	0,60

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Warszawie.

Source: author's own elaboration based on data from the Statistical Office in Warsaw.

Możliwości gry w tenisa w poszczególnych dzielnicach miasta nie są jednakowe. W czterech dzielnicach – Rembertowie, Targówku, Wilanowie oraz Woli – w 2016 r. nie funkcjonowały żadne korty tenisowe. Najwięcej kortów zlokalizowanych było w Śródmieściu (19,83% ogółu kortów warszawskich), na Bielanych (13,79%) oraz w Wawrze (12,07%). W pierwszym przypadku lokalizacja kortów ma podłoże historyczne (do dzisiaj funkcjonują np. korty Legii), w pozostałych dwóch pozostaje związana z dostępnością gruntów inwestycyjnych (konieczność nowego zagospodarowania terenu). Dostępność przestrzeni, którą można przeznaczyć na budowę kortów tenisowych, jest wyraźnie większa w dzielnicach peryferyjnych, a do takich zaliczają się właśnie Bielany i Wawer. Już dzisiaj zakłada się też nowe obiekty na terenie Wilanowa (co jednak jeszcze nie znalazło odzwierciedlenia w danych Urzędu Statystycznego).

Nierównomierność rozmieszczenia kortów tenisowych w Warszawie widać również przy porównaniu liczby kortów i liczby mieszkańców w poszczególnych dzielnicach. Do ukazania tych nierównomierności posłużył demograficzny iloraz lokalizacji kortów (tabela 4). W 7 z 18 dzielnic Warszawy udział kortów jest wyższy niż udział w liczbie ludności. Najwyższą koncentrację kortów w stosunku do ludności cechują się dzielnice Wesoła, Włochy, Śródmieście i Wawer. Natomiast w największych pod względem liczby ludności dzielnicach – na Mokotowie i na Pradze Południe – możliwości gry w tenisa są znacznie mniejsze.

Po 2016 r. w dzielnicach Targówek, Wilanów i Wola także zaczęły powstawać obiekty tenisowe. W Wilanowie funkcjonują 3 obiekty, na Woli – 2, a na Targówku – 1. Ponad 80% wszystkich obiektów to miejsca oferujące korty tenisowe całoroczne, jednocześnie 21,1% obiektów posiada możliwość zadaszania kortów w sezonie zimowym. Dodajmy, że w Warszawie dominują korty pokryte mączką ceglana (94,7% – chodzi o odsetek miejsc oferujących taki rodzaj kortów), a korty ze sztuczną trawą stanowią blisko 23% (niektóre obiekty wyspecjalizowały się w kortach jednego rodzaju, inne zaś dysponują nawierzchniami mieszanymi, tj. zarówno ceglanymi, jak i ze sztuczną trawą).

PODSUMOWANIE

Tenis jest grą podejmowaną już w starożytności. Od tego czasu zmieniały się zasady gry i wielkość boiska. Obecne zasady ustalone zostały w 2. połowie XIX wieku. Tenis w Polsce pojawił się później, a Polski Związek Tenisowy powstał w 1921 r. Od tego czasu regularnie rozgrywano mistrzostwa tenisowe w Polsce, na miejsce organizacji zawodów wybierając między innymi Warszawę. Stolica szczególne znaczenie ma w organizacji halowych mistrzostw mężczyzn i kobiet. Liczba obiektów przystosowanych do organizacji tego rodzaju imprez jest jednak niewielka.

Tenis początkowo uznawany był za rozrywkę i sport dla elit. Świadczyły o tym stosunkowo wysokie ceny sprzętu i wynajmu kortów, a także konieczność pracy z trenerem. Należy również pamiętać, że gra w tenisa – w odróżnieniu od najpopularniejszego w Polsce biegania – wymaga specjalistycznego sprzętu oraz przestrzeni, co już może stać się czynnikiem ograniczającym szansę podejmowania takiej aktywności. Z czasem tenis zyskał jednak na popularności, do czego przyczyniły się także międzynarodowe sukcesy jednej z polskich tenisistek – Agnieszki Radwańskiej.

Dostępność tenisa zwiększyła się wyraźnie, o czym świadczy liczba otwieranych klubów i sekcji tenisowych, a także większa dostępność sprzętu w stosunkowo niskich cenach (dzięki rozwojowi sportowych sieci handlowych). Liczba kortów tenisowych w poszczególnych dzielnicach wykazuje jednak znaczne zróżnicowanie, a dostęp do kortów w Warszawie nie jest jednakowy. Niektóre dzielnice nie dają żadnej możliwości gry w tenisa, co wymusza przemieszczanie pomiędzy dzielnicami. Analiza w tym zakresie jest jednak w pewnym stopniu ograniczona, ponieważ statystyki Urzędu Statystycznego w Warszawie obejmują dane w odstępach dwuletnich, a najnowsze opracowane dane dotyczą 2016 r. Jednak pomimo zwiększenia się liczby sekcji tenisowych, w ostatnich dziesięciu latach liczba ćwiczących w tych sekcjach zmniejszyła się. Ogólnopolskie badania wskazują dodatkowo na zmniejszające się zainteresowanie uprawianiem tenisa – w 2013 r. w tenisa grało 7%, a w 2016 r. – już tylko 3% populacji (*Aktywność fizyczna Polaków* 2018).

Czy tenis ponownie stanie się grą dla elit? Czy może przyjdzie nam poczekać na kolejne sukcesy polskich tenisistów, aby tenis na nowo wzbudził zainteresowanie? Pozostaje także zadać pytanie o ocenę lokalizacji obecnie funkcjonujących kortów w Warszawie oraz ich dostępność dla użytkowników, także w kontekście nierównomierności rozmieszczenia obiektów przeznaczonych do gry w tenisa.

Literatura

- Aktywność fizyczna Polaków*, 2018, Komunikat z badań nr 125, CBOS, Warszawa.
- Bank Danych Lokalnych* – bdl.stat.gov.pl (data dostępu: 3.04.2020).
- Centers for Disease Control and Prevention – Physical activity and health: The benefits of physical activity*, 2011 – <https://www.cdc.gov/physicalactivity/basics/pa-health/> (data dostępu: 2.04.2017).
- Dracz B., Chojnacki K., 1982, *Tenis*, Wyd. Skryptowe nr 53, Akademia Wychowania Fizycznego im. B. Czecha, Kraków.
- Hagger M.S., 2012, *Advances in Motivation in Exercise and Physical Activity*, [w:] M.R. Ryan (red.), *The Oxford Handbook of Human Motivation*, Oxford Handbook On Line, Oxford, s. 463–485.
- Hawker C.L., 2012, Physical activity and mental well-being in student nurses, *Nurse Education Today*, 32, 3, s. 325–331.
- Kilpatrick M., Hebert E., Bartholomew J., 2003, College students' motivation for physical activity: differentiating men's and women's motives for sport participation and exercise, *Journal of American College Health*, 54, 2, s. 87–94.
- Królak A., 1989, *Wprowadzenie do współczesnego tenisa*, Wyd. Akademii Wychowania Fizycznego, Warszawa.
- Lacoste J.R., 1934, *Tenis*, Główna Księgarnia Wojskowa, Warszawa.
- Wolańska T., 1971, *Rekreacja fizyczna*, Centralny Ośrodek Metodyki Upowszechniania Kultury, Warszawa.
- www.nac.gov.pl (data dostępu: 30.12.2019).
- www.pap.pl (data dostępu: 30.12.2019).
- Yu H. Ch. (Alvin), 2007, *Exploring motivation for leisure-based physical activity: a case study of college students*, [w:] R. Burns, K. Robinson (red.), *Proceedings of the 2006 Northeastern Recreation Research Symposium*, General Technical Report NRS-P-14, U.S. Forest Service, Northern Research Station, Newtown (Pennsylvania), s. 342–349.